THE MYSTERY OF MOLECH

1.ויקרא פרשת אחרי מות פרק יח

(כא) וּמִזַּרְעֲךָ לֹא תִתֵּן לְהַעֲבִיר לַמֹּלֶךְ וְלֹא תְחַלֵּל אֶת שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְקֹוָק:

2.ויקרא פרשת קדושים פרק כ

(א) וַיְדַבֵּר יְקֹוָק אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:
(ב) וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגָּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מִזַּרְעוֹ לַמֹּלֶךְ
מוֹת יוּמָת עַם הָאָרֶץ יִרְגְּמֻהוּ בָאֶבֶן:
(ג) וַאֲנִי אֶתֵּן אֶת פָּנַי בָּאִישׁ הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ כִּי מִזַּרְעוֹ נָתַן לַמֹּלֶךְ לְמַעַן טַמֵּא אֶת
מִקְדָּשִׁי וּלְחַלֵּל אֶת שֵׁם קָדְשִׁי:
(ד) וְאִם הַעְלֵם יַעְלִימוּ עַם הָאָרֶץ אֶת עֵינֵיהֶם מִן הָאִישׁ הַהוּא בְּתִתּוֹ מִזַּרְעוֹ לַמֹּלֶךְ לְבִלְתִּי הֲמִית
אֹתוֹ:
(ה) וְשַׂמְתִּי אֲנִי אֶת פָּנַי בָּאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ וְאֶת כָּל הַזֹּנִים אַחֲרָיו לִזְנוֹת אַחֲרֵי
הַמֹּלֶךְ מִקֶּרֶב עַמָּם:
(ו) וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תִּפְנֶה אֶל הָאבֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים לִזְנוֹת אַחֲרֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת פָּנַי בַּנֶּפֶשׁ הַהִוא וְהִכְרַתִּי
אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ:

3.דברים פרשת שופטים פרק יח

(ט) כִּי אַתָּה בָּא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְקֹוָק אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם הָהֵם:
(י) לֹא יִמָּצֵא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ קֹסֵם קְסָמִים מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף:
(יא) וְחֹבֵר חָבֶר וְשֹׁאֵל אוֹב וְיִדְּעֹנִי וְדֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים:
(יב) כִּי תוֹעֲבַת יְקֹוָק כָּל עֹשֵׂה אֵלֶּה וּבִגְלַל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה יְקֹוָק אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפָּנֶיךָ:

4. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף סד עמוד א

משנה. הנותן מזרעו למולך אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר באש. מסר למולך ולא העביר באש, העביר באש ולא מסר למולך, אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר באש.

גמרא. קתני עבודה זרה, וקתני מולך. אמר רבי אבין: תנן כמאן דאמר מולך לאו עבודה זרה היא. דתניא: אחד למולך ואחד לשאר עבודה זרה - חייב. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: למולך - חייב, שלא למולך - פטור,

אמר רבי ינאי: אינו חייב עד שימסרנו לכומרין. שנאמר ומזרעך לא תתן להעביר למלך. תניא נמי הכי: יכול העביר ולא מסר יהא חייב - תלמוד לומר לא תתן. מסר למולך ולא העביר יכול יהא חייב - תלמוד לומר להעביר. מסר והעביר שלא למולך יכול יהא חייב - תלמוד לומר למלך, מסר והעביר למולך ולא באש, יכול יהא חייב - נאמר כאן להעביר ונאמר להלן בלא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש, מה להלן באש - אף כאן באש, ומה כאן מולך - אף להלן מולך.

אמר רב יהודה: אינו חייב עד שיעבירנו דרך העברה. היכי דמי? אמר אביי: שרגא דליבני במיצעי, נורא מהאי גיסא ונורא מהאי גיסא, רבא אמר: כמשוורתא דפוריא. תניא כוותיה דרבא: אינו חייב עד שיעבירנו דרך עברה, העבירה ברגל - פטור.

5.רש"י מסכת סנהדרין דף סד עמוד ב

שרגא דלבני - שורת לבנים גבוה, לבנה על גבי לבנה, והאש מכאן ומכאן ומעבירין עליו ואינו שורפו, מדקתני לקמן: המעביר עצמו פטור, אלמא לאחר העברה הוא חי, והא דאמרינן (סנהדרין סג, ב) גבי חזקיה שסכתו אמו סלמנדרא לאו למולך היה אלא לאלהי ספרוים, דהתם שריפה כתיב.

רבא אמר כמשוורתא דפוריא - אינו מעבירו ברגליו אלא קופץ ברגליו כדרך שהתינוקות קופצין בימי הפורים, שהיתה חפירה בארץ והאש בוער בו והוא קופץ משפה לשפה.

6.רמב"ן ויקרא פרשת אחרי מות פרק יח

(כא) למולך - עבודה זרה ששמה מולך. והזכירו הכתוב בשם הידיעה, כי היה במצרים ידוע להם. ורבי אברהם אמר כי יתכן שהוא מלכום תועבת בני עמון (מ"ב כג יג). וכן נראה, כי כתוב (מ"א יא ז) אז יבנה שלמה במה לכמוש שקוץ מואב ולמולך שקוץ בני עמון, וגם הוא היה ידוע להם:

וכתב רש"י וזו היא עבודתה, שמוסר בנו לכומרים והכומרים עושין שתי מדורות גדולות ומעבירין את הבן ברגליו בין שתי מדורות האש. לא תתן, זהו מסירתו לכומרים. להעביר למולך, זהו העברת מדורת האש.וזה אינו נכון, שהרי אמרו בגמרא סנהדרין (סד ב) העבירו ברגל פטור, אלא כמשוורתא דפוריא שהוא מעבירו בתוך האש ממש. והזכיר בו הכתוב נתינה והעברה באש, שאינו חייב עד שימסרנו לכומרים והעבירו באש, כמו שמפורש בסנהדרין. וכן מה שאמר הרב שמוסרו לכומרים והם מעבירין אותו, וכך כתב אף בפירושיו במסכת סנהדרין (שם סד א), ואינו נראה כן מלשונם שם בגמרא, ועוד איך יתחייב הוא מיתה בעבודת אחרים, ולשון הכתוב עצמו מעביר בנו ובתו באש (דברים יח י) כך נדרש שהאב בעצמו מעבירו:

אבל הענין כך הוא, שהאב עצמו מוסרו לכומרים לשם שקוצם, וזהו שכתוב נתן למולך (להלן כ ג), ואולי הכומרים עושין בו תנופה או הגשה לפני המולך, והם מחזירין אותו לידי האב, והוא לוקחו ומעבירו בלהב האש, וזהו מעביר בנו ובתו באש. וכך אמרו בירושלמי (סנהדרין פ"ז ה"י), לעולם אינו חייב עד שימסרנו לכומרים ויטלנו ויעבירנו, כלומר שיטלנו מהם ויעבירנו הוא. אבל לא היה שורפו, שהרי אמרו (סנהדרין סד ב) המעביר את עצמו פטור, שהוא חי אף לאחר העברה,

ועם כל זה הנראה בעיני מהכרע הפסוקים כי היה הבן למאכולת האש, שהכתוב אומר (יחזקאל כג לז) וגם את בניהן אשר ילדו לי העבירו להם לאכלה, ושם (פסוק לט) נאמר ובשחטם את בניהם לגלוליהם, שהיו מעבירין אותו באש עד שישרף או שימות באש והיא שחיטתו, כי הלשון הזה "העבירו להם" במולך הוא, ואמר בו הכתוב "לאכלה", והזכיר בו שחיטה, אם כן מה שאמר

"כמשוורתא דפוריא", לומר שהיו מעבירין אותו על השלהבת פעמים רבות והוא מת בלהב האש. והנה הוא חייב בדין התורה משעת העברה הראשונה משתמשול בו האור, כגון שנתפס האש באחד מאיבריו, ולכך הוצרכו לומר שהמעביר עצמו פטור, אבל היה האש אוכלת בו כי זה היה קרבנם למולך:

ומה שאמר הכתוב (מ"ב יז לא) והספרוים שורפים את בניהם באש לאדרמלך וענמלך אלהי ספרוים, היא עבודה זרה אחרת שעבודתה לשרוף אותם לגמרי כעולה. וכן היו עושין לבעל, כמו שכתוב בירמיהו (יט ב)ויצאת אל גיא בן הנום, ושם (פסוקים ד ה) כתיב ומלאו את המקום הזה דם נקיים ובנו את במות הבעל לשרוף את בניהם באש עולות לבעל אשר לא צויתי ולא דברתי ולא עלתה על לבי. ועוד כתיב (שם לב לה)ויבנו את במות הבעל אשר בגיא בן הנום להעביר את בניהם ואת בנותיהם למולך אשר לא צויתים ולא עלתה על לבי לעשות התועבה הזאת. אבל מפני ששני הפסוקים האלה בבמות הבעל ושניהם בגיא בן הנום והאזהרה בשניהם אשר לא צויתי ולא דברתי ולא עלתה על לבי, ושם במקום ההוא הטמא היה שם מולך כמו שכתוב ביאשיהו, נראה מכל זה שהיו שורפין את בניהם עולות למולך והוא הבעל, ושניהם לשון קרוב במלכות ואדנות. ואיננו בעל פעור ובעל זבוב, כי זה יקרא הבעל סתם כאשר יקרא המולך. אבל הזכיר בו הכתוב העברה, כי עיקר עבודתו בהעברה משתמשול בו האור, ותקרא שריפה כי ימותו שם, ולכך יקראו עולות:

ועל דרך הפשט אמרו, כי מעביר בנו ובתו באש מין ממיני הכשפים, כי בענין הכשוף נאמר (דברים יח י) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף, ואמר במנשה (דהי"ב לג ו) והוא העביר את בניו באש בגיא בן הנום ועונן ונחש וכשף ועשה אוב וידעוני, וכתיב (מ"ב יז יז) ויעבירו את בניהם ואת בנותיהם באש ויקסמו קסמים וינחשו, והמולך היא עבודה זרה שמקריבין לו הקטנים. אבל אחר שמצאנו כתוב (שם כג י) לבלתי להעביר איש את בנו ואת בתו באש למולך, נאמנו דברי רבותינו שהכל למולך באש:

אבל יתכן שהיתה העבודה ההיא להם לקסום שוא, והיו מתנבאים בה כפי סכלותם, והם נביאי הבעל המקריבים לו הבנים והבנות ויראו להם חלומות שוא ומקסם כזב, ולכן תיחס התורה ענין המולך בענין הקסמים, כי בכאן (להלן כ ו) סמך אל הנפש אשר תפנה אל האובות ואל הידעונים, ובמשנה תורה כל הפרשה במתנבאים לדעת העתידות בשקר:

והנה הזכיר הכתוב כי העברת הזרע למולך הוא חלול השם, ובפרשה האחרת (להלן כ ג) מוסיף למען טמא את מקדשי ולחלל את שם קדשי, ואולי טעמו, למען טמא את העם המקודש לשמי שצויתי (לעיל יא מד) והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה' מקדשכם. ולחלל את שם קדשי, בעברם על העבירה החמורה לפני, כי כן יאמר בעבירות החמורות, ואיש ואביו ילכו אל הנערה למען חלל את שם קדשי (עמוס ב ז).ויתכן שיאמר כן, מפני שהמקריב מזרעו למולך ואחר כן יבא אל מקדש ה' להקריב קרבן מטמא את המקדש, כי קרבנותיו טמאים ותועבה לשם, והוא עצמו טמא לעולם שנטמא ברעה שעשה, כמו שאמר באוב וידעוני לטמאה בהם (להלן יט לא), וכתיב ובגילוליהם טמאוה (יחזקאל לו יח):